

Home Emile Vandervelde I

Andere namen

Centre Emile Vandervelde

Adres

Oostduinkerke [gemeente in arrondissement Veurne - BE]: Zeelaan (Noordzeedreef)

Architect

Gaston
Brunfaut (1933)

Lucien
Engels & Roger De Winter (1950)

Bestaansperiode

1933-

Oprichter

samenwerkende maatschappij Vacances Ouvrières

Logistieke organisatie

Nationaal Verbond van Socialistische Vooruitziende Vrouwen

Wat het nu is

Afgebroken

Korte situering

Toen de verbouwing van het socialistische vakantiehome Emile Vandervelde, gehuisvest in een kasteel in Habay (provincie Luxemburg) niet realiseerbaar bleek - omwille van te duur en te afgelegen - werd het verkocht. Met de opbrengst van de verkoop en van een nationale tombola, werd in de duinen van Groenendijk (Oostduinkerke), het Home Emile Vandervelde gebouwd.

Onder impuls van het Nationaal Komitee voor Vrouwenactie was in 1928 in Brussel de sm Vacances Ouvrières tot stand gekomen met als doel de promotie en oprichting van vakantiehuizen voor de arbeidersklasse. Daarvoor schreef deze vereniging in 1932 een wedstrijd uit. Architectstedenbouwkundige Gaston Brunfaut won die. Brunfaut had een duidelijke visie op de rol die de kust kon spelen in een plan van nationale urbanisatie, dat aan de basis zou liggen van de economische heropleving. Hij wees op het feit dat de kust in België « zeer dicht bij de werkcentra ligt, wat in weinig landen het geval is.

Zijn oorspronkelijk project werd evenwel niet gerealiseerd. In 1933 kreeg hij een eerste deel van de werken toevertrouwd. Van het hoofdgebouw werd alleen het keukengedeelte uitgevoerd. De capaciteit van de keuken was berekend op 1500 personen. Er kwam een eerste paviljoen zodat het vakantiecentrum van start kon gaan. Home Emile Vandervelde was een voorloper van de moderne, zeer grote instellingen. Het vakantiecentrum van de socialistische beweging kwam in verschillende fasen tot stand. Het eerste Home Emile Vandervelde werd dus in 1933 gebouwd, Home Pays de Charleroi in 1935 en ten slotte Home Emile Vandervelde II in 1957. De homes waren toegankelijk voor de hele beweging.

Meer info

De verschillende paviljoenen waren in de lengte op de oost-westas georiënteerd, zodat er een optimale bezonning was. Elk paviljoen functioneerde als een aparte eenheid. Alleen de maaltijden werden in een centrale keuken bereid. De circulatie tussen de gebouwen gebeurde langs verharde voetpaden. Alle gebouwen hadden twee bouwlagen (gelijkvloers met verdieping).

Op het gelijkvloers van Home Emile Vandervelde I waren langs het trappenhuis het sanitair, de vestiaire, de inkom en de keuken gelegen. Aan de oostzijde bevond zich over de hele breedte van het gebouw de eetzaal. Aan de zuidkant waren er twee slaapzalen voorzien van elk 21 bedden. De eerste verdieping telde twee grote slaapzalen, die samen plaats boden aan 56 kinderen en aan de zuidkant voorzien waren van grote ramen. Aan de noordzijde waren aan de ene zijde van de trap het sanitair en aan de andere zijde de slaapkamers van de surveillanten.

In 1950 werd door Lucien Engels, in samenwerking met Roger De Winter, een vleugel toegevoegd die de architectuur van Brunfaut respecteerde.

Het home werd genoemd naar de socialistische voorman Emile Vandervelde. Hij was de eerste socialistische minister in 1916 en in 1933 tot zijn dood in 1938, de eerste officiële voorzitter van de Belgische Werkliedenpartij. De bouwgronden voor het home in Oostduinkerke werden waarschijnlijk door Emile Vandervelde geschonken. 'Le Patron', zoals hij genoemd werd, was professor aan de Université libre de Bruxelles (ULB). Hij was een van de grondleggers van het algemeen stemrecht (1919), de achturige werkdag, het werknemerspensioen en de werkloosheidsverzekering. Maar hij is vooral bekend door de wet-Vandervelde (1919) die de verkoop van alcohol beperkte.

Extra

Tijdens de Spaanse Burgeroorlog werden 32.000 kinderen naar het buitenland geëvacueerd. Daarvan kwamen er 5000 in België terecht. In april en mei 1937 logeerde een groep van 200 Spaanse kinderen tussen 3 en 14 jaar in Home Emile Vandervelde I (117 jongens en 83 meisjes).

De kinderen verbleven er een drietal weken. De dames Deprez en Adam zorgden voor het goede verloop van dit verblijf. De kinderen kregen er ook les. Om hygiënische redenen werd hun haar kort geknipt. Onder meer L'Age Heureux in Nieuwpoort ving ook Spaanse kinderen op.

Literatuur

T. EECKHOUT, De hulp aan Republikeins Spanje uitgaande van de B.W.P. Afdeling Gent-Eeklo, meer specifiek de opvang der Spaanse kinderen (1936-1939). In: Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis, (1987)1-2, p. 246.

P. JACOB, Modernisme aan de Belgische kust: kinderverblijven tijdens het Interbellum, Sint-Lukas Brussel, eindverhandeling, 1990, p. 23-27.

D. PERTZ, Het sociaal toerisme. In: Te kust en te kuur. Badplaatsen en kuuroorden in België 16de-20ste eeuw, Brussel: ASLK, 1987, p. 165.

Bronnen

Amsab-ISG, Biodoc Emile Vandervelde.

De Stem der Vrouw, (1947) augustus-september, p. 6.

Archives d'Architecture Moderne, Home Emile Vandervelde I: plan wedstrijd, inplantingstudie en -plan, plannen gelijkvloers, eerste verdieping, slaapzaal.

La Famille PrÃ©voyante, 16(1937)6, p. 7-8.

Gemeentearchief Koksijde, Dossier 653.3, Lijst kindertehuizen Gemeente Oostduinkerke.Â

Gemeentearchief Koksijde, Dossier 653.3, Nota Vereniging voor Vreemdelingenverkeer vzw Oostduinkerke.Â

http://paola.erfgoed.net/sdx/inventars/toon.xsp?id=16539&base=objekt&qid=sdx_q4&p=1

<http://www.backintime.be/Home-Emile-Vandervelde-1>

Â

<top

Getuigenissen

Audio

Interview met Sylvain Libert, monitor in Home Emile Vandervelde I

(1949-1953).

Interview door Lies Hoste in het kader van de masterproef Geschiedenis
Gent.Â

Je kan ook rechtstreeks het audiofragment downloaden (mp3 - 1.09MB).

Interview met Harry Perwez, vakantieganger in Home Emile
Vandervelde I en II (1958-1962).

Interview door Lies Hoste in het kader van de masterproef Geschiedenis
Gent.Â

Je kan ook rechtstreeks het audiofragment downloaden (mp3 - 4.95 MB).

Interview met Liliane Volckaert, bediende SVV-Brabant voor de
Homes Emile Vandervelde (1960-1978).

Interview door Lies Hoste in het kader van de masterproef Geschiedenis

Gent.

Je kan ook rechtstreeks het audiofragment downloaden (mp3 - 1.47 MB).

Video

Fragment uit Le Lys Rouge en andere vakantiekolonies (jaren 1930)
Socialistische Mutualiteiten

<top

Plaats uw herinnering